

יום	יום לחודש	ליקוטי מוהר"ן ח"ב	ליקוטי הלכות ח"ו	משנה ברורה ח"ב	ליקוטי עצות	שולחן ערוך ידו"ש משפט סנה"ק
שבת	כ"א	כט.	פו	חורה	רסג-רסד	ד, ה.
א	כ"ב	כט:	פז	לד:	רסה-רסו	ו, ז.
ב	כ"ג	ל.	פח	לה.	רסז-רסח	ח, א.
ג	כ"ד	ל:	פט	לה:	רסט-ער	א, א.
ד	כ"ה	לא.	צ	לו.	רעא-רבע	ב, א.
ה	כ"ו	לא:	צא	לו:	רעג-רדע	ב, א.
ו	כ"ז	לב.	ח"ו-א	חורה	רעה-רעו	ב, א.

בקרני אהרן

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

378 | פרשת פנחס | כ"א תמוז תשפ"ד

דבר המערכת

"אנשים כשרים" - אמר פעם מוהרנ"ת - "חשו בימי בין המצרים בירידה רוחנית". אך כמובן שכלל ברזל בידו שהירידה צריכה להיחפך לתכלית העליה, וכגודל החושך כן גודל האור שיימשך אחר כך. וכך גם בגלות הכללית: דוקא לפני התגלות אורו של משיח בו יבהיק אור אין סוף, צריך שיהא זמן גלות של חושך ומיצר הנדמה כאין סוף.

ימי 'בין המצרים' השנה יש להם משמעות חיה יותר. משנאי ה' הניפו את הגרון האכזרי על עולמה של היהדות החרדית בארץ הקודש, כל רודפיה ושונאיה השיגוה בין המצרים, עננים שחורים מכסים את הארץ בדמות גזירת הגיוס הנוראה, ועמם כל שאר גלי מבול האפיקורסות.

אלא שיחד עם זה הוכינו בכפלי כפלים, שמרוב בלבול ותמהון לבב גם הצעקה שהיתה צריכה להישמע מסוף העולם ועד סופו עדיין לא נשמעה כראוי. הלבבות אטומים, הרגשות מאובנים, ואנחנו עניי הצאן אנה אנו באים.

רבי נתן בזעקותיו המרות על גזירת הגיוס בימיו (ליקוטי תפילות קמ"ד), מתחנן לפני השי"ת: "למִדְּנֵנו איך לסדר תפלות ותחנונות ובקשות וצעקות ושוועות וזעקות לפניך על גזרה הרעה הזאת לבטלה מאתנו, אוי מה היה לנו בדור העני הזה, אוי אוי מה נעשה להיכן נברח. גיוואלד ריבוננו של עולם, וואס טוהט מען, גיוואלד גיוואלד, אוי אוי ביטער, זייער ביטער, מען ווייסט גאר נישט וואס צו רעדן, דאס הארץ איז זייער פארשטיינערט".

ללמדך דגם כאשר אין יודעים מה לומר ומה לדבר בעת צרה שכזאת, וגם כאשר הלב הוא לב אבן, צריך עכ"פ לומר את זה עצמו להשי"ת ולעשות מזה עצמו שיחה לפני אבינו שבשמים. "כמו שהזהיר אדמו"ר ז"ל ואמר, רק שלא יתייאר מן הצעקה והתפילה, אבי מע איז זיך ניט מייאש פון שרייען, מע שרייט מע בייט" (ליקוטי הלכות, תפילת המנחה ז, טפ), כי אז אנו מובטחים שהירידה תתהפך לתכלית העליה בעז"ה.

העורכים

בְּקִנְיָאֵו אֶת קִנְיָתִי בְּתוֹכָם

ח"ו, הם חיות רעות שדורסים וטורפים רבים מבני עמנו. על כן כל מי שחש על נפשו, צריך לברוח ולמלט נפשו מהם, שלא תהיה נפשו נטרפת ונדרסת ח"ו על ידי חיות רעות" (ליקוטי עצות, 'חקירות וחכמות חיצוניות' יב, ע"פ לקו"מ ח"ב ד, ו) ורבי נתן (בליקוטי הלכות, ברכות השחר ה, כט, ושם אות מה) מלמד, שאין הכונה רק לכפירה מוחלטת חלילה, אלא גם אותה זקנה מוקרת בה מרפים ידים מלהתחדש ברצונות וגיטופים לצאת מכל רע שנלכדו בו, מאחר וכבר ראה שפעמים רבות לא הצליח לצאת מרעתו, או השקיעה בתאות ממון מתוך מחשבה שזה מה שיושיעו, גם זה בכלל אותה נשיכת טבע נוראה מאד.

והעצה להינצל ממוות רוחני מבוארת בדברי רבינו הקדוש שם: הכל תלוי בצדקה, בכוחה של צדקה נכנעים החיות הטורפות, והאמונה - שהכל נעשה רק ברצון ה' המתחדש בכל עת - מתגברת בלב.

רבי נתן (שם) מחדש על יסוד דברי רבינו הקדוש האומר (בליקוטי מוהר"ן ח"ב טו) ש"כשמקנאים קנאת ה' צבאות נחשב כמו צדקה", שכך גם ביחס להצלה מאותן חיות טורפות של טבע, הרי קנאת ה' יכולה גם כן להגן מפני סכנת מוות רוחנית זו ככוחה של צדקה.

מהי קנאת ה', האם רק מי שלבו בוער באש של קנאות לכבוד ה' ועושה מעשה של מסירות נפש כפנחס בשעתו בכלל זה, או שמא יש לכל אחד זיקה לקנאה זו?! הבה נקשיב לחידושו הנפלא של רבי נתן שם (ברכות השחר ה-צא, צד) המרחיב בכוחו של פנחס בקנאותו שעצר בעד המשחית ונחשבה לו לצדקה, ומלמדנו שמדרגה עצומה זו שייכת במידה מסויימת בכל אחד ואחד.

כאשר אחד מתעורר לקבל עול לפרוש מתאוות עולם הזה בדבר שלא נצטוו עליו, או כאשר הוא מעמים על עצמו עול של עשייה דקדושה בדבר שלא נצטוו עליו, הרי זו קנאת ה' צבאות. כשם שפנחס בן אלעזר זכה למעלתו בגלל קנאותו לעשות דבר שהיא 'הלכה ואין מורין כ' (ראה סנהדרין פא), כך גם כל מי שמעורר לבו להוסיף בקודש לכבוד ה' ותורתו יותר ממה שנצטווה בפירוש, הרי זו קנאת ה' הנחשבת לצדקה והיא המכנעת את כוחם של אותם חיות טורפות של טבע.

וכלשון קדשו שם: "וכמו שמצינו כמה פעמים בכמה עיירות שהיה חסר להם צרכי רבים, כגון בית המדרש או מקוה והיה קשה לקבץ מההמון, וקפץ אחר ועשה משלו צדקתו עומדת לעד, או אפילו שאינו עושה משלו רק שהוא מתעורר מעצמו לעסוק בזה לנגוס כל אחד ולסבול הרבה בזיונות ושפיכות דמים מכל אחד וטורח העסק והבנין וכו' והוא מקבל על עצמו כל זה בשביל המצוה הקיימת לעד, שזהו גדול מאד, כי גדול המעשה יותר מן העושה. ובלבד שיהיה כוונתו לשם שמים, המשיך בעמוד ד' "

'מה אתה חייב להם, יש מספיק עסקנים ואנשי מעש, תעשה מה שאתה צריך ואל תחפש לך מצוות נוספות'... חברו מטיף לו 'מוקר' ומחליש דעתו. זו תקופה ארוכה שנדבה רוחו לעשות למען הקמת וקיום בית הכנסת ובית המדרש בשכונתם, אף אחד לא קם ועשה מעשה, ועל כן קפץ וקיבל עליו לטרוח להתרים ולעורר את הקהל למצוה יקרה זו. אבל חברו לא מבין על מה הגו קורע עצמו, למה לו לסבול את כל הטורח הזה ולנדד שינה מעיניו, יישב נא ככל אחד אחר ויסתפק במה שיש או אין...

גם הוא שמע ככל אחד אחר על גזירת הגיוס האיומה שמרשיעי ברית גזרו על עם ה', כולם סביבו נאנחו קמעא והמשיכו הלאה בטרדות היום יום, אבל הוא עצר את מהלך חייו, החל לעורר את חבריו על קיום תפילות המוניות ופרטיות, מוחו חושב מחשבות רבות למצוא דרך להליב לבבות למסירות נפש ולעמידה על המשמר, הוא מקדיש כח והון כדי להרחיב את ההשפעה גם על מי שעדיין עומד בקרירות מסויימת, אין לו מנוחה יומם ולילה. לאחרונה החל שומע 'זמירות' מסביבתו הקרובה נגד התמסרותו הרבה להצלת ישראל: 'מי ביקש ממך לעשות זאת, אינך מחוייב יותר מכל אחד אחר, תירגע ואל תהפוך עולמות'...

נתאר לעצמנו אדם הולך ביער ופוגש אריה נוהם הרץ מולו ופותח מלתעותיו כדי לטרפו, מי יכול לשער את הפחד ואת המורא. אבל אחרי ככלות הכל מדובר בסך הכל על סכנת אבדן חיי שעה ח"ו. ואם האימה עצומה כל כך בסכנה זו, כמה היתה אמורה להיות הרעדה מול סכנת חיה טורפת שמבקשת לעקור את האדם משתי עולמות רחמנא ליצלן, ודוקא שם מהלכים ברוגע ובשלווה כאילו לא קרה דבר. חז"ל (במדב"ר פנחס, כא-ד) לומדים מחובת שנאת מִדְּנֵן האמורה בפרשתנו: "שהמחטיא את האדם יותר מן ההורגו, שההורג הורג בעולם הזה ויש לו חלק לעוה"ב, והמחטיא הורגו בעולם הזה ובעולם הבא". וכאמור, דוקא מול סכנה איומה זו שוררת כהות חושים בלתי נתפסת.

רבינו הקדוש גילה אוזנו שכאשר נלכדים בכפירת הטבע, כלומר, כאשר לא חיים באמונה שהכל נעשה ברצון ה' בכל רגע ונתפסים ח"ו ב'קננה' שמה שהיה אתמול ימשך גם היום מבלי להתיירא מפחד ה' המנהיג את עולמו בכל רגע ברצונו הפשוט, הרי זו נשיכה מסוכנת של חיה טורפת. "חכמי הטבע שרוצים להראות על פי חכמתם המוטעית שהכל על פי הטבע

פניני אור

אמרות טהורות מרביה"ק ותלמידיו

שכנו של רבי חיים סטאלער ז"ל היה אדם חשוב ומקרב לצד המתנגדים. והנה בעת המחלוקת הגדולה כששאלוהו חב"דו וידידיו מה אהה עושה נגד חיים הגרסלבער ומדוע אינך מצר לו, ענה להם: "וכי איך אני יכול לעשות לאדם קָזָה שום קָנָה, הרי קָשָׁב חצות לילה קָשָׁמוע אני אותו בוקה וצוּעק מעמק לבו באמידתו תקון חצות, מרים הוא אותי ממסתי ושוב אני יכול יותר לשכב לישן מרב שברון הלב המעורר אותי, ואיך אוכל למְחַרְת לעשות לו שום קָרָה?!" וְשָׁתָקוּ.

(שיח שרפי קודש)

לתגובות והערות 3323796@gmail.com ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידי שבוע

הדל"ג 7:03 - ניץ החמה 5:49 - מוזיק"ש 8:23
צאת השבת 8:17 - צאה"ש לר"ת 8:55

הצדיק ממשיך לנו רוח חיים!

ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון
איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו

ופירש רש"י: "אשר רוח בו - כאשר שאלת,
שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד."

"דע, שעיקר הרוח חיים מקבלין מהצדיק והרב
שבדור, כי עיקר רוח החיים הוא בהתורה, כמו
שכתוב 'רוח אלקים מרחפת על פני המים'
הוא התורה, והצדיקים דבקים בתורה, ועל כן
עיקר הרוח חיים הוא אצלם. וכשהוא מקושר
להצדיק והרב שבדור, כשהוא מתאנח ומאריך
רוחיה, ממשיך רוח החיים מהצדיק שבדור,
שהוא דבוק בהתורה אשר שם הרוח. וזהו
שנקרא הצדיק 'איש אשר רוח בו', 'שיועד
להלך נגד רוחו של כל אחד ואחד' (כמו שפירש
רש"י שם). כי הצדיק ממשיך ומשלים ברוח חיים
של כל אחד ואחד" (ליקוטי מוהר"ן, ח).

ההתקרבות לצדיק מבטלת את הגאווה!

ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון
איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו

ופירש רש"י: "אשר רוח בו - כאשר שאלת,
שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד."

העצה היעוצה לבטל הגאווה, שהיא העבודה
זרה כמו שכתוב תועבת ה' כל גבה לב (כמו
שדרשו רבותינו זכרונם לברכה סוטה ד), העיקר הוא
על ידי התקרבות לצדיקים, כמובא בתיקוני
זהר (תיקון כא מה"ח) 'בתרועה דאיהו רוחא
אתעביד אל אחר'. וצדיק הוא בחינת רוחא,
כמו שכתוב 'איש אשר רוח בו', ועל ידו נכנע
רוח גבוה, אל אחר, ונעשה מאחר אחד, כי
הוא קוצא דאות ד' שממנו ארבע רוחות, כמו
שכתוב כה אמר ה' מארבע רוחות בואי הרוח.
וזה לשון תרועה, לשון 'תרועם בשבט ברזל'
(תיקון ח"ח ותיקון כ"א), כי הוא משבר רוח גבוה, אל
אחר, כפירות" (ליקוטי מוהר"ן, ט).

הרוח שיש לכל מנהיג!

"איש על העדה אשר יצא לפנייהם ואשר יבא
לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ... איש
אשר רוח בו"

"כל מנהיג ומנהיג יש לו בחינת רוח נבואה, וגם
עכשיו שבטלה הנבואה, אף על פי כן בהכרח
שיהיה להמנהיג בחינת 'רוח אחרת', מה שאין
נמצא בשאר ההמון, שעל ידי זה זכה להיות
מנהיג. כי בלא זה, מפני מה יזכה זה דייקא
להיות מנהיג ולא אחר. אך באמת כל מנהיג
ומנהיג של ישראל יש לו בחינת רוח אחרת.
כי המנהיג הוא בחינת 'איש אשר רוח בו,
אשר יוציאם ואשר יביאם', כי המנהיג המוציא
והמביא את ישראל, בוודאי יש לו בחינת רוח
אחרת, אשר מחמת זה נעשה הוא דייקא מנהיג
לישראל. וזה הרוח אחרת שיש להמנהיג הוא
בחינת רוח הקדוש, רוח נבואה. אף על פי
שעכשיו אין נמצא רוח נבואה, רוח הקדוש
ממש, אף על פי כן בוודאי יש לו בחינת רוח
אחרת, הנמשך מן הקדושה, מה שאין נמצא
בשאר ההמון, שזהו גם כן בחינת רוח הקדוש"
(ליקוטי מוהר"ן תניינא, ח).

ילד לפני גיל שבע בציון רבינו!

שאלה:

רצייתי לשאול מה המקור למה שלוקחים ילד לפני שנת השבע
לציון רבינו הקדוש, והאם יש ענין לקחת ילד שעדיין לא יודע
לומר את ה'תיקון הכללי' בשלימות?

תשובה:

המקור הוא בספר 'כוכבי אור', שם כותב רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל:

"מה שאמר אדמו"ר זצ"ל שכל תינוק שיהיה אצלו קודם שבע שנים
יהיה שמור מן החטא עד יום חתונתו, כמדומה לי שלא אמר זאת
רק לענינין מקרה לילה, וכן מובן מהזמן שתפס לזה וכו' וגם נראה
לעניות דעתי שהיתה כוונתו גם אחר הסתלקותו לכל תינוק שיבוא
אצלו קודם שבע שנים, ויקיים כמאמרו הקדוש בנתינת הצדקה
ואמירת היו"ד קאפיטל תהלים" (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן, אות מז).

[אחר דבריו אלה, מסיים ראב"ן וכותב בסוגריים: "וידעתי מאחד
שבחן זאת וכן הוה". ואומרים אנ"ש שאותו אחד שניסה, הוא ראב"ן
בעצמו...]

וכן נוהגים אנ"ש לדורותיהם, להשתדל להביא את ילדיהם לפני גיל
שבע, לציונו של רבינו הקדוש. לומר אתם בשמחה וסבלנות את
העשרה מזמורים, מילה במילה. ולהתחנן לפני השם יתברך שיזכו
לגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים בקדושה וטהרה.

ולגבי מה ששאלת, האם יש ענין לקחת ילד לפני גיל שבע גם אם
לא יוכל לומר שם את כל התיקון הכללי - כבר נשאלה שאלה זו
מרבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, וענה שעצם הבאת הילד לשם טוב
מאד. ואם יאמר שם אתו אפילו רק את המזמור הראשון של תיקון
הכללי, טוב יותר. [ועל אחת כמה וכמה אם יאמר את כל ה'תיקון
הכללי' כולו מראשו ועד סופו, אשרי לו].

וזה לשונו במכתבו: "מכתבכם קיבלתי, אשריכם שתזכו להיות על
ציון הקדוש עם בנך יחי', ומה שכבודו מסופק - אפילו רק להיות שם
הוא גם כן טוב מאד, ואם יזכה לומר אפילו רק 'מכתם לדוד' עד 'נצח'
טוב יותר. אל יהא לכבודו מזה ספיקות, רק לעשות הכל בשמחה
רבה. כל זמן שאנו מלוכשים עם הגוף אי אפשר לצייר גדולת הציון
הקדוש, ומי שזוכה להיות שם. יעזור השי"ת שיפתחו הגבולים
והמצרים שיהא ביכולת להיות שם, יצמח מזה ישועות והמתקות
לכל העולם כולו, כי הגאולה שלימה תלוי בהציון הקדוש. רק
ב"ה שאתם זוכים להיות שם ולומר עשרה קפיטל תהלים ולספר
לפניו לבו. יאמיני לי ידידי, אף שב"ה הייתי הרבה פעמים על ציון
הקדוש כי מקום דירתני היתה שם, אף על פי כן לא יהא באפשרות
להיות שם, הייתי מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות לומר עוד
הפעם 'מזמורי תהלים' (תמימי דרך, מכתב קלו).

וכל דבר שעושים עבור נשמת הילד, אינו הולך לאיבוד, ובוודאי
יועיל הדבר עד מאד לנפש הילד, להצילו ולשמרו מכל הפגעים
ומרעין בישינן השכיחים בדורנו, ויזכו הוריו לרוות ממנו רוב נחת
דקדושה.

וגם אם לפעמים אין רואים פעולת הדבר בגלוי, עלינו להאמין
שבוודאי הועיל עד מאד. וכדבריו הנפלאים של מוהר"ן. והננו
להעתיק את לשונו הזהב, כי הוא יסוד גדול לא רק לגבי התינוקות
אלא גם לגבי הגדולים המשתדלים בעבודת ה' ואינם רואים
תוצאות, וזה לשונו:

"כל מה שעושה האדם שום דבר טוב אינו נאבד לעולם, ובוודאי
הדבר טוב עושה פעולתו בשלימות. אף על פי שרואה שאחר כך לא
עלתה לו יפה, זה אי אפשר להבין... וכן יש כמה מצוות והנהגות
טובות שמפורש בתורה ובדברי רבותינו ז"ל שעל ידן זוכין להינצל
מחטאים ולהתקרב אליו יתברך, כמו שכתוב במצוות ציצית "למען
תזכרו ועשיתם את כל מצוותי", וכן בתפילין "למען תהיה תורת
ה' בפיך". ואם כן, אם אחד לובש ציצית ואף על פי כן מתגבר עליו
הבעל דבר ומחטאיו חס ושלום, או שלובש גם תפילין ואף על פי
כן היצר הרע מתגבר עליו ח"ו, אם כן ח"ו יפרוק עול ולא יקיים גם
מצוות ציצית ותפילין חס ושלום, אם כן ח"ו ימיר דתו לגמרי! כמו
שבאמת כל הפורקים עול וכל המומרים, רחמנא ליצלן, באו לזה
רק מחמת נפילות כאלה, כידוע מעשיות כאלה הרבה.

אבל באמת אין אנו מבינים דרכי ה', ובוודאי כל דברי התורה ודברי
רבותינו זכרונם לברכה אמת וצדק, רק שיש כמה דברים שאי אפשר
לנו להבין, כי בוודאי מצוות ציצית יש לה כח גדול להציל את
האדם מהיצר הרע. וכמובא בדברי רבותינו זכרונם לברכה, מעשה
באדם אחד שהיה זהיר במצוות ציצית וכו' באו ארבע ציציותיו
וטפחו לו על פניו וכו'. אבל אף על פי כן לא כל בני אדם שוין, ויש
אחד שנמשך אחר היצר הרע כל כך, עד שאפילו אם לובש ציצית
קשה לו לעמוד נגד היצר הרע, ואף על פי כן צריך ליהרר ללבוש
ציצית, אדרבא, צריך ליהרר יותר ויותר. ואם רואה שאין הציצית
מועילים לו להצילו מעבירות, על כל פנים טוב לפניו שעל כל פנים
יישאר לו זכות מצוות ציצית ולא יאבד לגמרי. וגם אולי יצטרפו
בכמה זמנים כל המצוות של ציצית שקיים בכל יום, וגם יצרך לזה
שאר מצוות, כגון צדקה שמצלת מעבירות וכיוצא בהם - כולי האי
ואולי יתגברו ויתקבצו כולם ויתנו לו כח להתגבר על יצרו.

ואיך שיהיה, על כל פנים כל מה שעושה דבר טוב אינו נאבד לעולם,
ואף על פי שאחר כך נעשה עמו מה שנעשה, מי יודע מאיזה בחינה
ומאיזה עולם יש לו יצר הרע! כי יש בענינין זה כמה בחינות עד אין
קץ שנעלמו מבני אדם, והכל בשביל הבחירה... ועל כן כל אדם איך
שהוא, יהיה איך שיהיה, הוא מחויב לעשות את שלו כל ימי חייו.

ואם אף על פי כן אינו זוכה, חס ושלום, לקדושה וטהרה וכו', אף על
פי כן הטוב אינו נאבד כלל, כי לית רעותא טבא דאתאביד. כי מי
יודע מה נעשה מהטוב שלו, אולי ה' יתברך השתמש בו לצורך גבוה
ועליון יותר ויותר מהעניין שהוא היה רוצה. כגון: מי שרואה באיזה
ספר שמצווה זו מסוגלת לזכות לעניין זה, ועל ידי זה התעורר לקיים
מצווה זאת ואחר שקיים מצוה זאת, אף על פי כן לא זכה לזה העניין,
אין לו ליפול בדעתו כלל, כי מי יודע דרכי ה', אולי ה' יתברך העלה
מצוה שלו לצורך תיקון גבוה יותר, כי מאד עמקו מחשבותיו, ואסור
להרהר אחר ה' יתברך ואחר דברי רבותינו ז"ל כלל, כי כל דבריהם
אמת וצדק, רק שיש כמה דברים שאין אנו מבינים אותם, כי נמשכין
ממבוכות הנ"ל שאי אפשר להבינם, שמשם עיקר כח הבחירה
כנ"ל" (ליקוטי הלכות, סימני בהמה וחיה טהורה ד, ט).

פנינים מאירים וחודשים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע
מתוך רשימתו של הגר"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת פנחס

שנאמר (במדבר יב, א) והאיש משה ענו מאד, אהרן תפס את השלום
שנאמר (מלאכי ב, ה) בריתי היתה אתו החיים והשלום, פנחס תפס
הקנאה שנאמר בקנאו את קנאתי אף אתה תפוס אומנותך, אמר
ליה מה היא אומנותי אמר ליה רחמן רחום וחונן ה' כשם שאתה
למוד שמכעיסין אותך ואתה מאריך להם ומרחם עליהם לכך נאמר
(במדבר יד, יז) ועתה יגדל נא וגו'. (ליקוטי שמועני במדבר רמז תשלט)
תורת המדות עמוד פח

כל צדיק תופס באומנותו המיוחדת
בקנאו את קנאתי (במדבר כה, יא). כתיב ויאחד צדיק דרכו (איוב יז, ט)
בשעה שאמר (במדבר יד, יב) אכנו בדבר אמר ליה משה תפוס מדתך
תפוס אומנותך. כל הצדיקים תפסו כל אחד ואחד אומנותו, אברהם
תפס את המילה, יצחק תפס את התפלה, יעקב תפס את האמת
שנאמר (מייכה ז, ט) נתן אמת ליעקב, יוסף תפס את החסידות (בראשית
לט, כא) שנאמר ויהי ה' את יוסף ויט אליו חסד, משה תפס את הענוה

נר למאור

על נהרות בבל

שכבר מזכירים את צער החורבן בברכת המזון בברכת 'רחם', ורק בשביל לומר דברי תורה על השולחן בשעת הסעודה נהגו לומר מזמור 'על נהרות בבל', ואלו שאומרים 'מזמור לדוד ה' רועי' שהיא תפלה על המזונות אין צריכים לומר על נהרות בבל (דעת נוטה ח"א יח, וכמשמעות המשנ"ב סי' קע סק"א).

ויש בזה עוד חילופי מנהגים: **המגן אברהם** (שם) כתב שבשבת אין אומרים על נהרות בבל רק שיר המעלות בשוב ה'. **ובמשנה ברורה** (שם סק"א) כותב שבכל יום שאין אומרים תחנון אומרים שיר המעלות. וגם בערב שבת אחר חצות וערב ראש חודש אחר מנחה אומרים שיר המעלות (עי' סי' רסו סק"א וא"א סי' רצב סק"ד). **ובכתר ראש** (אות צד) מובא **שהגר"א** לא היה אומר בשבת שיר המעלות כדי שלא להזכיר החורבן בשבת. ואצל החסידים יש שנוהגים תמיד לומר רק שיר המעלות (דרכי חיים ושלום אות שא). וכבר כתב **המשנה ברורה** (שם) על זה 'אחר כוונת הלב הן הדברים'.

ובשו"ת באר משה (שטרן, ח"ח סימן סא) כותב: 'בהיותי בחור צעיר לימים תמיד אמרתי על נהרות בבל לפני ברכת המזון וחבירי שחקו ממני, וממילא חדלתי מלומר, וכה עברו שנים אחר שנים, עד שעל ידי מעשה התחלתי לומר עוד שנים, ואני אומר ואודיע ברבים שמא התחלתי להרגיש התעוררות גדול בכל רמ"ח איברי ושס"ה גידי, ואולי אחרים ילמדו ויתחילו לומר, וזה יהיה שכרי מכל עמלי'.

נפסק **בשולחן ערוך** (סי' א ס"א) 'ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש'. **ובמגן אברהם** (סק"ה) הביא בשם **השל"ה** שמטעם זה נוהגים לומר בכל סעודה 'על נהרות בבל' כדי להזכיר את צער החורבן בשעת הסעודה. וכתב **החוטת יאיר** (סימן תקנא ס"ד) שבימי בין המצרים יש להיזהר יותר בזה.

בשל"ה (קדושת האכילה אות קע) **ובסיודור האריז"ל** מבואר שטעם המנהג מבוסס על דברי **הזוהר הקדוש פרשת תרומה** (קנ"ז): 'מאן דאתעדן על פתוריה ומתענג באינון מיכלין אית ליה לאדכרא ולדאגא על קדושה דארעא קדישא ועל היכלא דמלכא דקא אתחרבי, ובגין ההוא עציבו דאיהו קא מתעצב על פתוריה בההוא חדוה ומשתאי דתמן קודשא בריך הוא חשיב עליה כאלו בנה ביתיה ובנה כל אינון חרבי דבי מקדשא זכאה חולקיה'. וכך כתב **האריז"ל בשער המצות** (עקב מה): 'צריך שתדע שצריך האדם להיות זוכר בתוך אכילתו חורבן הבית כנזכר בזוהר פרשת תרומה, ויהיה עצב בלבו ודואג כי בזמן בית המקדש קיים היתה השכינה אוכלת באופן אחר יותר מעולה ומשובח ממה שהוא עתה אחר החורבן והיו נתקנים מאד העולמות בתיקון יותר משובח'. ע"כ.

אכן **בפסקי החתם סופר** (עמו' נד) מובא **שהחתם סופר** לא היה נוהג לומר לא על נהרות בבל ולא שיר המעלות. וכן ראיתי בשם **הגרש"א ז"ל** (אליבא דהילכתא 31 עמו' ח 321 עמו' כג). גם **הגרי"ל קנייבסקי ז"ל** היה נוהג לומר רק 'מזמור לדוד ה' רועי', והטעם,

נשמה, דלטובת הנשמה שנאמר בה 'נר ה' נשמת אדם' צריך שיהא נר טבעי שיש בה כמה רמזים וסודות, כלשון **הריבנו בחיי** (שם): 'ידוע כי הנשמה נהנית בהדלקת הנרות והיא מתהלכת בעידוני הוה והשמחה, ומתפשטת ומתרחבת מתוך הנאת האורה מפני שהיא חתיכת אור חצובה באור השכל, ומן הטעם הזה נמשכת אחר האור שהוא מינה אף על פי שהוא אור גופני והנשמה אור רוחני זך ופשוט, ועל כן המשילה שלמה ע"ה לנר הוא שאמר נר ה' נשמת אדם'. גם **המגן אברהם** (סי' תרי סק"ג) מביא בשם **מהר"ל** כי 'נר' בגימטריא רמ"ח, כנגד רמ"ח איבריו של אדם, ונוסף עליהם רוח ונשמה. וכן מבואר **בכמה ספרים** שענין 'נר' הוא דוקא כשיש בו כלי שמן ופתילה (עי' זוהר חדש שיר השירים יד: ומהר"ל נתיב התורה פ"ח).

ואם כן גם כדי לזכות לסגולת 'נרך ביד' שנאמר על נר של בית המקדש ונר של בית הכנסת, צריך שיהיה נר ממש, וכפי שכתב רבינו בחיי טעם זה על הדלקת נרות בבית המקדש. ואף שגם נר עלעקטרי מופעל על ידי כח אנרגיה המאיר אין בה סגולת 'נר ה' נשמת אדם'. וכמו שאנו רואים בחוש שיש הבדל בין חיות של צומח לחיות של בעל חי ושל מדבר, שאף שכולם חיים דרך אנרגיות ונפשיות, אין להשוות אנרגיה זו לזו, כך גם אין להשוות אנרגיה המופעלת מכח עלעקטרי לכח שיש בנר הטבעי שהוא כנגד נשמת האדם.

ובספר **יסוד יוסף** (מובא בתהלים משפט צדק עמו' ה) כתוב: קדושת נרות של מצוה חביבה מאד לפני הקב"ה, ונר הדולק לדבר מצוה יש בו סגולות נפלאות ואילו היינו זוכים לרוח הקודש היינו מבינים ומשיגים הרבה דברי עתידות על ידי הדלקת הנר, שהנר של מצוה מתנבא כמו נביא, וכל נר של מצוה נמשך בו קדושה עליונה, עכ"ל. וכן העיד **המר"ח ז"ל** בהקדמה לעץ חיים על **האר"י הקדוש** שהיה יודע משלהבת הנר ולהבת אש דברים נפלאים. ובודאי שדברים אלו אינם שייכים לאור עלעקטרי.

נר כל היום או בשעת תורה ותפלה

והנה לפי טעם הנ"ל משמע שיש מצוה שיהיה תמיד נר דולק בבית הכנסת, גם באמצע היום כשמאיר אור השמש, וגם שלא בשעת תורה ותפלה ובשעה שאין בני אדם מצויים בבית הכנסת, דוגמת המקדש. וכן כתב **הרא"ש במסכת ביצה** (פ"ב סי' ב) שמתעם זה מותר להדליק נר ביום טוב בבית הכנסת אפילו לאחר שהתפללו כבר מנחה ועוד היום גדול, ואינו חשוב נר של בטלה שהיא מצוה. וכן נפסק **בשולחן ערוך בהלכות יום טוב** (סימן תקיד ס"ה).

אמנם **בביאור הלכה בהלכות יום טוב** (שם ד"ה שהרי) מביא שיטת **הרשב"א** שחולק על הרא"ש, ולדעתו אסור להדליק ביום טוב רק בשעת התפלה, או ביום בשעה שבני אדם מצויים בבית הכנסת, אבל שלא בשעת תפלה לאחר שכבר הלכו כל הקהל לביתם אסור להדליק ביום טוב. ולפי זה משמע

השבויע למדנו **בשולחן ערוך סימן קנא** (ט"ו) שנוהגים להדליק נר בבית הכנסת. **ובסימן קנד** (סי' א-י) מתבאר עוד בשולחן ערוך כמה דינים מזה, שיש קדושה בנר בית הכנסת, ואסור להדליק מנר שנעשה לעבודה זרה או מנר שנעשה לבית תפלה, או מנר שהוא מאוס, וכן אסור להשתמש עם נר של תפלה לצורך הידיוט.

נביא כאן מקור הטעם למנהג הדלקת נר בית הכנסת:

כבוד בית ה'

הטור והשולחן ערוך (סימן קנא ט"ו) כתבו: 'נוהגים כבוד בבית הכנסת לכבדן ולרצבן ונוהגים בכל המקומות להדליק בהם נרות לכבדם'. מלשון זה נשמע שטעם המנהג הוא משום כבוד בית ה', שבת הכנסת צריך להיות נקי ומסודר ומואר כמו שראוי לבית של כבוד. וכענין זה כתב **הריבנו בחיי** (שמות כה לא) שטעם מצוה הדלקת הנרות בבית המקדש, כדי שתהיה יראת המקום קבועה בלבבות ורשומות במחשבות, שבה שאנו מכבדים את בית ה' נקבע בנפש מלכת הבית ויראתו, והיא ענף ממצות יראת השם.

טעם זה הוא בכל דבר שמאיר

לפי טעם זה אין צריך להדליק נר ממש, ובכל דבר שמאיר די, שתכלית הנרצה היא להאיר את הבית כנסת. ויש להביא ראיה שהעיקר היא שיהא אור מרובה בבית הכנסת, ממה שנפסק **בשולחן ערוך** (סימן קנ ט"ד) ששכן הבונה כותל כנגד חלון בית הכנסת אין מספיק לו להרחיק ארבע אמות כמו בבית רגיל, לפי שהבית הכנסת צריך אור גדול. וכן מובא **בספר חסידים** (סימן תתיג): 'מעשה באדם אחד שהיה ביתו קרוב מאד לבית הכנסת והיו מתים הילדים שלו, ואמר לו חכם אחד לפי שבתך למעלה מחלון בית הכנסת ומזיק לאורה שלא יוכל להיכנס בו, בשביל זה אתה נענש'. הרי שכל דבר שמאיר בבית הכנסת היא בכלל המצוה, ואם כן לפי זה גם מי שמאיר באור עלעקטרי מקיים המנהג שמכבד ומאיר את בית ה'.

נר דוגמת המקדש

אכן **בספר ראשית חכמה** (שער היראה פרק טו) כתב שראוי להדליק נרות בבית הכנסת דוגמת הבית המקדש שנאמר בו להעלות נר תמיד. ומביא בשם **המדורש** (רבה אמור פר' ד) על הפסוק 'כי אתה תאיר נרי, אמר הקדוש ברוך הוא לאדם נרך ביד ונרי בידך, נרך בידו שנאמר נר ה' נשמת אדם, נרי בידך שנאמר להעלות נר תמיד, ואמר הקדוש ברוך הוא אם הארת נרי הריני מאיר נרך'. ולפי טעם זה יש ענין להדליק נר ממש דוגמת בית המקדש, ואפילו אם כבר מואר על ידי חלון וכדומה יש ענין להדליק נר דוקא. וכן מביא **המשנה ברורה** (סק"ז) שיש להדליק נר בבית הכנסת דוגמת המקדש.

לטעם זה צריך נר ממש

והנה **בשו"ת משנה הלכות** (ח"ה סי' ע) כתב שאין מועיל להדליק נר עלעקטרי לנר

שהרי לצורך זה הודלק. ואילו נר חנוכה נעשה רק כנר לכבוד המצוה לפרסם הנס ואסור להשתמש לאורו. ובנר של בית הכנסת יש את שתי הדברים, לפי הטעם שמדליקים נר לכבוד בית ה' לכבוד השכינה דוגמת הבית המקדש, הרי זה דומה לנר חנוכה. ולפי הטעם שמדליקים להאיר לצורך הקהלה, הרי זה דומה לנר שבת. ולכן כתבו **הפוסקים** (סי' קנד ס"א) שנור בית הכנסת מותר להשתמש לאורו רק לצורך מצוה ולא לצורך חול.

ומבואר מדברי **המשנה ברורה** (סי' קנא סק"ז) שהיה נהוג להדליק נר תמיד בכל יום קודם התפלה לכבוד השכינה דוגמת המקדש. ואילו בשאר הימים היה לא היה נהוג להדליק רק כשהיה הבית הכנסת בשימוש והיה צורך להאיר בשביל הקהל היו מדליקים כפי הצורך. ואפשר דהטעם היא משום שבת מדרשות שלנו עשויות על תנאי, והיו רגילים להשתמש עם הנרות, על כן ייחדו נר מיוחד לכבוד השכינה בשעת התפלה שאז השכינה באה כנגד המתפללים, והיא כנגד הקרבת הקרבנות. אמנם מי שרוצה להדר ולהדליק נר גם למשך כל היום לכבוד השכינה ששורה בבית הכנסת נחשב גם כן למצוה (ובזה נחלקו הראשונים לגבי יו"ט אם מותר נר שהיא לכבוד ולהאיר הוי בכלל נר של בטלה, דנדרים ונדבות אין קרבים, או דנחשב כגורם לשמחת יו"ט, דוק, ועי' רחצ סק"ח).

שעיקר המצוה היא כדי שהקהל יוכלו ללמוד ולהתפלל בבית הכנסת, ולכן אין היתר להדליק רק בשעה שבני אדם מצויים שיוכלו להשתמש לאורו ללמוד או להתפלל. וכן כתב **הרשב"א** בפירושו (ח"ג סי' רעז) שלאחר שגמרו במנחה סדרו של יום אין דרך להדליק בבית הכנסת לבו ביום. וכן משמע **בשולחן ערוך סימן קנ"ד** (ט"ד) שהיו רגילים לכבות את הנרות לאחר התפלה.

וכן משמע מנוסח המי שבירך שאומרים בשבת לאחר קריאת התורה, שמברכים לכל מי שעוסק בצרכי ציבור באמונה ואומרים 'ומי שנותרים נר למאור ויין לקידוש ולהבדלה ופת לאורחים'. משמע מזה שנדרת נר למאור הוא בשביל הציבור כדי שיוכלו לבוא לבית הכנסת להתפלל. ולכאורה לפי שיטה זו אין צריך נר ממש, ואפשר לצאת גם בעלעקטרי שמאיר לכלל הציבור.

נר לכבוד ולהאיר

ונראה שבאמת יש שני טעמים במנהג הדלקת נר בית הכנסת. טעם א' לכבוד בית ה', וטעם ב' להאיר לצורך הקהל שיוכלו ללמוד ולהתפלל. ויש הבדל ביניהם; כמו שמצינו שיש הבדל בין נר שבת לנר חנוכה. נר שבת מדליקים לכבוד שבת כדי להאיר את הבית ומותר להשתמש לאורו אפילו לצורך חול,

חורבן ירושלים

ר' חיים הכהן מלבו (לעמבערג)

ר' חיים הכהן היה קרובו של מוהרנ"ת, בן אח של חמותו [הרבנית אשת הגה"צ ר' דוד צבי אב"ד מאהלו קרעמעניץ וכו']. דר בעיר לבוב ובא לעזר ולסיוע למוהרנ"ת בעסק הדפסה כמוזכר בעלים לתרופה כמה פעמים.

עמד לעזר בהדפסת ספרי רבינו

ר' חיים היה איש נכבד וחשוב בעירו, ואחר שעי" המתנגדים נשבת כליל לגמרי מלאכת הדפסת ספרי רביז"ל כי מסרו אותו שיש לו בית דפוס בביתו, וספרי רביז"ל היה מהז' ספרים שמדינת רוסיה אסרו אז להדפיס [כמ"ש באבניה ברזל], לכן חשב מוהרנ"ת הרבה תחבולות איך לחדש את הדפוס, והבין שיהיה טוב לסייע חוץ למדינת אוקריינא להדפיסו שם ולהביאם למדינתו. וראה מוהרנ"ת בקרובו ר' חיים מלעמבערג, שעל ידו יהיה אמצעי להדפיס הספרים בעיר לעמבערג, כמו שכתב לבנו ר' יצחק ש"יכול לצמוח מזה ישועה גדולה מאד בענין הדפסת ספרינו, כי כפי דבריו נוכל להדפיס שם בישועתו הגדולה יתברך" (עלים לתרופה, סי' קל"ז). וכן הוה, שנשע מוהרנ"ת ז"ל בשנת ת"ר לשם, וכן בשנה שאחר כך בשנת תר"א נסע הר"ר נחמן טולטשינער לשם, והדפיס כמה מספרי רביז"ל וכן הספר ליקוטי הלכות ח"א, כפי שיוספר בעז"ה באריכות.

מוהרנ"ת סיכם עם קרובו ר' חיים שהוא ידבר עם המדפיסים בלעמבערג, לסכם עמהם באיזה אופן יתרוצו להדפיס וכמה מעות הם רוצים, גם חקר מוהרנ"ת אם יוכל להפיץ ספרי רביז"ל בעיר לעמבערג וללמד גם שם את דעתו ועצותיו של רביז"ל.

כפי הנראה, הפעם הראשונה שנתראה ר' חיים עם מוהרנ"ת היה בפרשת נשא שנת תקצ"ד, ואז דיבר עמו בארוכה, ואז נחלט אצל מוהרנ"ת לישא וליתן עמו, כי ראה שנתפעל ר' חיים מעצות ודיבוריו של רביז"ל וממה שעורר אותו מוהרנ"ת ז"ל, וגם קנה ממנו ספרי רביז"ל. כמסופר בעלים לתרופה, וז"ל:

"ישועה גדולה מאד בענין הדפסת ספרינו"

"א' נשא תקצ"ד. הן היום בא לביתי מוכ"ז הרבני הנגיד מו"ה חיים נ"י מלבו, והוא שאר בשרך כי אביו ז"ל הוא אחיה של חמותו ז"ל היא אמך זקנתך, ואכל אצלי היום והוא איש נכבד, ובא אלינו בשביל להתראות פנים עמי ועמכם כי אך עצמו ובשרי אתם, ומדי עברו לקאמינקע יעמוד אצל ביתך ותקבלו כראוי בסבר פנים יפות ואת מכבדי תכבד. גם תראה לדבר עמו היטב איך לשלוח אגרת אליו ללעמבערג דרך ראדיוויל ועל שם מה יהיה נשלח לראדיוויל ומשם אליו, וכן בחזרה יהיה נשלח ממנו אליך, ותרושום אצלו אדרעס שלך למען נוכל בקל להשיג מכתבים זה מזה, כי נחוץ הוא אלינו מאד, כי יכול לצמוח מזה ישועה גדולה מאד בענין הדפסת ספרינו, כי כפי דבריו נוכל להדפיס שם בישועתו הגדולה ית', וגם קנה אצלי ספר לקוטי תפילות תהילה לא-ל. ומאליך תבין נפלאות ה' בכל יום ובכל עת" (סי' קל"ז).

מיד אחר שמוהרנ"ת כתב מכתב זה לבנו קיבל עוד מכתב מבנו, וכנראה מרוב השמחה שנזדמן לו עת מצואו כזה לחזור לעסוק בהדפסה, לא יכול היה להתאפק וזירז עצמו מוהרנ"ת ובא בלוחות שניות באותו יום עצמו וערך מכתב שני לבנו, ובתוך דבריו כתב בזה"ל:

"יום א' נשא תקצ"ד פ"ק. אהובי בני חביבי, היום שלחתי לך אגרת על ידי נגיד אחד מלעמבערג שהוא שאר בשרי ובוודאי הגיע לידך, וכעת קיבלתי מכתבך עם המכתבים הכרוכים שם, ואיני יודע מה לכתוב לך עתה גם אין הפנאי מסכים כי עד חצות היום הייתי טרוד לקבל פני האורח הנ"ל.

"מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו"

"והנה אהובי בני, בענין האורח הנ"ל ראוי לך להחיות עצמך הרבה, כי אף על פי שעדיין אין אנו יודעים מה יצמוח מזה, עכ"פ לעת עתה הוא פלא גדול אצלי מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו, כי כל ספר שיוצא מרשותי לרשות אדם אחר הוא ענין יקר מאד, כי ידעתי שהוא דבר גדול מאד אשר אין לבאר, מכ"ש וכ"ש כשיוצא למרחקים, והנה לעת עתה קיבל אצלי תפלות ונתן לי א' קערביל, וגם עשיתי עמו מעמד שנוכל לשלוח מכתבים אליו ולהשיג תשובה ממנו, וכפי דבריו בקל נוכל להדפיס שם בעז"ה" אם יהיו לנו מעות, ולה' התשועה. כי כל מה שזכינו עד הנה לגמור עסקיו הכל היה בדרך נפלא מאד, על כן אני מאמין שגם ענין זה שהזמין לנו היום השי"ת בחסדו הוא צמיחת קרן ישועה, ובוודאי לא על חנם ח"ו אנו מברכין ג' פעמים בכל יום מצמיח קרן ישועה" (סי' קל"ח).

ויציאת ישראל לגלות והתוצאות האיומות רח"ל. אלא ניתן לפרש שע"פ האמת גזירת חורבן ירושלים וכו' נגזרה אמנם עבור עוונות חמורות יותר, אולם עם כל זה, אילו היה אצל עם ישראל ריבוי של כפיית היצר והנהגה במידות טובות של לפני משורת הדין, וכל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו (יומא ב.) - היו מעוררין בכך מלמעלה ויותר ומחילת עוונות שהיה נמנע חורבן ירושלים.

עוד יש להתבונן בעונשו של טיטוס הרשע, שמסופר בגמרא (גיטין י"ג) שנכנס יתוש בחוטמו, וניקר במוחו שבע שנים, וכשמת פצעו את מוחו, ומצאו בו כצפור דרוז משקל שני סלעים. והנה, הגמ' מספרת שם שטרם נכנס בו היתוש יצתה בת קול ואמרה לטיטוס: 'בריה קלה יש לי בעולמי ויתוש שמה, אמאי קרי לה בריה קלה דמעלנא אית לה ומפקנא לית לה'. כלומר, שהיא מכניסה ואינה מוציאה.

והמשמעות של 'בריה קלה' היינו שהיא בריה מזולזלת. ולכאורה צריך להבין איזה זלזול הוא זה. ובליקוטי הש"ס מהאריז"ל (מסכת פסחים בשם ספר כנפי יונה) מבאר על פי סוד שהיא בריה שאינה משפעת לזולת, רק מחזקת השפע לעצמה. ומכאן, שמי שרק נוטל מאחרים ואינו נותן ומשפיע - אין מזולזל ממנו, כי אדם נבאר בדוגמת קונו שמרבה להיטיב, ואם אינו מיטיב לזולת הרי הוא בריה מזולזלת שנהנית זוללת מחסד הזולת ואינה חוזרת ומשפיעה כלפיהם מאומה.

מסופר שפעם אחד נכנס מלך אחד [כמדומה שהיה נפוליון מלך צרפת] לבית הכנסת ביום ט' באב, וראה שכל הציבור יושב על הארץ וכל אחד מיילל בכי ומשתפך באבילותו באמירת הקינות. התעניין המלך על מה מתאבלים, וענו לו שלפני כאלפיים שנה היה להם בית המקדש אשר שם זכו להשראת ולהתגלות השכינה, ונשרף הבית, ועל זה בוכין ומתפללין שיבנה במהרה. נענה המלך ואמר בהתפעלות: אם הם עדיין בוכים עליו סימן הוא שהם עודם מקושרים אליו, וממילא זכאים הם שיבנה להם הבית.

ואכן כן הוא לשון המדרש: 'אם אין ביד ישראל אלא הקיווי כדאין הן לגאולה בשכר הקיווי' (ילקוט שמעוני תהלים רמז תשל).

הגמרא מספרת שבשעה ששרף נבזראדן את בית המקדש זחה עליו דעתו, ויצאה בת קול ואמרה לו: 'עמא קטילא קטלת, היכלא קליא קלית, קימחא טחינא טחינת' [-עם הרוג הרגת, היכל שרוף שרפת, קמח טחון טחנת] (סנהדרין צ"ג).

וביאר בנפש החיים (ש"א פ"ד) ששום גוי לא היה יכול להחריב ביתו של הקב"ה, אלא שגרמו חטאיהם של בני ישראל לשרוף את בית המקדש של מעלה המכוון נגד בית המקדש שלמטה, וממילא כאשר באו הכשדים לשרוף את בית המקדש כבר היה חרוב לגמרי, ולא נשאר להם אלא לשרוף בית שרוף ולטחון קמח טחון.

וכתב על זה הנפש החיים: "ובאמת כי האיש החכם ויבן את זאת לאמיתו, לבו יחיל בקרבו בחיל ורועדה, בשומו על לבו על מעשיו אשר לא טובים ח"ו עד היכן המה מגיעים לקלקל ולהרוס בחטא קל חס ושלומו, הרבה יותר ממה שהחריב נבוכדנאצר וטיטוס, כי הלא נבוכדנאצר וטיטוס לא עשו במעשיהם שום פגם וקלקול כלל למעלה, כי לא להם חלק ושרש בעולמות העליונים שיהו יכולים לנגוע שם כלל במעשיהם, רק שבחטאינו נתמעט ותש כביכול כח גבורה של מעלה, את מקדש ה' טמאו כביכול המקדש העליון, ועל ידי כן היה להם כח לנבוכדנאצר וטיטוס להחריב המקדש של מטה המכוון נגד המקדש של מעלה".

ומסיים הנפש החיים בדברים נוראים: "א"כ בעת אשר יתור האדם לחשוב בלבבו מחשבה אשר לא טהורה בניאוף ר"ל, הרי הוא מכניס זונה סמל הקנאה בבית קודש קדשים העליון נורא בעולמות העליונים הקדושים ח"ו, ומגביר ר"ל כוחות הטומאה והסטרטא אחרא בבית קודש הקדשים העליון, הרבה יותר אחר ממה שנגרם התגברות כח הטומאה ע"י טיטוס בהציעו זונה בבית קודש הקדשים במקדש מטה".

מאידך, מובא בחז"ל (ב"מ ל:) שחורבן בית המקדש נגרם מפני שנהגו על פי דין ולא לפני משורת הדין, וכלשונו: "לא חרבה ירושלים אלא על שהעמידו דבריהם על דין תורה". ויש שהקשו, וכי היכן יש הלכה כזו שאם אין מתנהגים לפני משורת הדין שחייבים ע"י עונש חמור, עד כדי כך שיתול בכך חורבן ירושלים

המשך מעמוד א'

לא להתייחר ולקנטר ח"ו. מכל שכן כשאדם עוסק בזכות הרבים הגדול מאד, שעוסק במצוה שאין לה תובעין שהוא זכות הרבים מאד, ויש לו הרבה יסורים ומניעות וזביונות בשביל זה, אבל כוונתו לשמים בשביל האמת לאמתו, שכל זה הוא בחינת קנאת ה' צבאות, על ידי זה עיקר התיקון המבואר שם" להכניע החיות הטורפות של חכמי הטבע.

מצויים אנו בעיצומם של ימי האבלות והשתוקקות והכיסופים לבנין ירושלים ובית המקדש, ובעוצם הציפייה להינצל מאותן חיות טורפות ומשאגת הצוררים בכפירת הטבע המחריבה את היכל בית המקדש, נזכור ונבין, שדווקא כשנתגבר בהתמסרות לכבוד ה' יותר ממה שנצטוינו בפיוש, היא שתחשב לנו כקנאת ה' צבאות וכצדק שלימה, והיא שתהרוס קמינו ותבנה היכל קדשנו ותפארנו במהרה בימינו.

<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' ישראל זאב דויטש שליט"א להג' נישואי בני הרה"ח אברהם צבי הי"ו עב"י בשנת ה'תש"ס יה"ד שיחב לבנות בת נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' ישראל זאב דויטש שליט"א להג' נישואי בני הרה"ח אברהם צבי הי"ו עב"י בשנת ה'תש"ס יה"ד שיחב לבנות בת נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' ישראל זאב דויטש שליט"א להג' נישואי בני הרה"ח אברהם צבי הי"ו עב"י בשנת ה'תש"ס יה"ד שיחב לבנות בת נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' ישראל זאב דויטש שליט"א להג' נישואי בני הרה"ח אברהם צבי הי"ו עב"י בשנת ה'תש"ס יה"ד שיחב לבנות בת נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>
<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' ישראל זאב דויטש שליט"א להג' נישואי בני הרה"ח אברהם צבי הי"ו עב"י בשנת ה'תש"ס יה"ד שיחב לבנות בת נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' ישראל זאב דויטש שליט"א להג' נישואי בני הרה"ח אברהם צבי הי"ו עב"י בשנת ה'תש"ס יה"ד שיחב לבנות בת נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' ישראל זאב דויטש שליט"א להג' נישואי בני הרה"ח אברהם צבי הי"ו עב"י בשנת ה'תש"ס יה"ד שיחב לבנות בת נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להרה"ח ר' ישראל זאב דויטש שליט"א להג' נישואי בני הרה"ח אברהם צבי הי"ו עב"י בשנת ה'תש"ס יה"ד שיחב לבנות בת נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א</p>